№ 6 (פינפטער יאָרגאַנג) פרייז 10 גראָשן BIALER WOCHENBLAT

דער פאַמיליע **ליסנגאַרטן**
צום טויט פון זייער מאַן און זון
נחמן
אויסדריקן פון טיפסטן מיטגעפיל
שיקט
אלחנן טענענבוים
(וואַרשע)

ביאַלער וואָכנבלאַט

נאַציאָנאַל געזעלשאַפטלעך וואָכנבלאַט פאַר ביאַלע-פּאָדל. און אומגעגנט.

אדרעס פאַר בריוו און געלט-זענדונגען:
Red. „BIALER WOCHENBLAT",
Biała-Podl., Grabanowska 39.
Konto rozrach. № 1.

Biała Podlaska, dnia 25 lutego 1938 r.

ביאַלע-פּאָדל, פרייטאָג פ' ויקהל 25 פעברואַר תרצ"ח

זאָלן מיר בויען טאַרפּעדאָ שיפלעך!

מיר שטיינען פאַר אַ פאַקט פון גרויסער היסטאָרישער באַדייטונג. אויף איינעם פון די לעצטע פּערזאָנאַלזונגען פון דער „ים אין קאָלאָניאַל ליגע" האָט מען מיטגעטיילט, דאָס ס'איז געענדיקט געוואָרן דאָס בויען אַן אונטערוואַסער שיף א. נ. פון מאַרשאַל פּילסודסקי. די סומע וואָס די שיף האָט געקאָסט איז געזאַמלט געוואָרן צווישן מיליטער 2.650.000 זל. און דורך דנם פאָנד פאַר ים פערטיידיקונג 6.115.000 זל. צוליב דעם וואָס די אונטערוואַסער שיף קאָסט נישט מער ווי 8.200.000 זל. איז אַזוי אַרום געבליבן אַ עודף פון העכער אַ האַלבן מיליאָן זל.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז ענטשטאַנען די פראַגע: וואָס טוט מען מיטן געלטל און וואָס טוט מען מיט די כסרר אַלץ מער און מער געלט איינ-פלוסן, יורלכע קומען פון די פרייוויליקע שפּענדונגען?

אויף דער פראַגע איז געפונען געוואָרן דער בעסטער און ווירקזאַמסטער ענטפער

צו בויען לייכטע טאָרפּעדאָ שיפלעך!

ס'איז אַ נאַטירלעכע זאַך, דאָס קיין קריגס פלאָט קען מען נישט בויען פון קיין געלטער, וועלכע קומען אויסשליסלעך פון נדבות, אָבער דער שווערער מלוכה פלאָט מוז האָבן צו הילף בעת די קריג'ס אָדער איבונג'ס אָפּרראַציעס אויך לייכטע קאַנאָניר שיפלעך, אַערואָפלאַנען, היראָפלאַנען און טאָרפּעדאָ שיפלעך און דעם לייכטערן טייל פון קריגס פלאָט דאַרף די פוילישע געזעל-שאַפט דורך פרייוויליקע באַשטייערונגען כסדר פאַרגרעסערן.

דאָס בויען קאַנאָניר שיפלעך און טאָרפּעדאָס איז דער חזיק פון אַלע-מען אין אַלע דאָרפן אַקטיוו דער צו מיטווירקן.

PAMIĘTAJ!

Pamiętaj co miesiąc, aby choć 1 grosz twój wpłynął na F. O. M.

Pamiętaj, że rozszerzając szeregi Ligi Morskiej i Kolonialnej, powiększasz aparat zbiórkowy F. O. M.

Pamiętaj, że ani jeden grosz ze zbiórki, nie idzie na żadne koszty personalne, administracyjne i propagandowe. Koszty te ponosi Liga, a 100% twego grosza, danego na F. O. M. idzie na budowę okrętów wojennych.

Pamiętaj, że z każdej składki członkowskiej L. M. K. 12,5% idzie na F. O. M.

Pamiętaj, że tylko Liga Morska i Kolonialna ma nadany przez Radę Ministrów przywilej zbierania na budowę okręt. ów wojennych.

Pamiętaj, że każdy grosz, idący na F. O. M. kontrolowany jest przez Komisję Rewizyjną L. M. K. Spółkę Powierniczą i Najwyższą Izbę Kontroli Państwa.

Pamiętaj, że zbiórka na fundusz Obrony Morskiej ma podwójny cel: materialny i wychowawczy.

Pamiętaj, że drogą zbiórki pragniemy powiększyć naszą skromną, ale już świetną flotę wojenną, a także tym czynem realnym przyspieszyć chwilę, w której zostanie wcielony w życie przez Państwo wielki program wojenno-morski.

Pamiętaj, że zbiórka nasza musi być: dobrowolna, powszechna i stała.

Pamiętaj, że zbiórka na Fundusz Obrony Morskiej jest najlepszą propagandą Obrony morskiej, bo jest propagandą nie słowa, ale czynu.

אכטונג!
איך נאַך בעקאַנט, דאָס איך האָב געעפנט אַ געשעפט פון אונטער דער פירמע
„פאַריז" ווילעגאַנט
ביאַלע פּאָדל., בילגורסקיגאַסע 8
נעבן איבער דער פּאָסטאַמט גאַס
דאַמען און קינדער קאַפּעליושן
איפן לאַגער די נייסטע מאָדעלער פון רעמאָנט הוטן.
ס'ווערן אויך אָנגענומען אַלערערט רעפּעראַציעס ווי פאַסאָנירן, פאַרבן, פּרעסן א. א.
צו מאָנדזוינענע פרייזן!
מיט אַכטונג קיילע בראָשטשיאַק.

אַברהם אַדלערשטיין — ברכה זילבערשטיין
חתונה געהאַט
ביאַלא פּאָדל. דעם 18.II.38

אונזערע האַרציקסטע גליקוווּנשן שיקן מיר דיר ליבער זון און ברודער אַברהם צו דיין חתונה מיט ברכה זילבערשטיין
מזל טוב אייך און אַ גליקלעך צוזאַמענלעבן
מוטער, שוועסטער און ברודער אַדלערשטיין
ישראל דובעצקי און פאַמיליע.

אונזער שוועגערן און מומע צו דער
התונה פון איר ליבן זון
אַברהם מיט פרל. ברכה זילבערשטיין
ווינטשן מיר פיל גליק די יונגע פאָר
אַ גליקלעך צוזאַמענלעבן
פאַמיליע גערשקאָפּ
בלימה, משה און זונצלע פייגענבוים

דער פאַמיליע אַדלערשטיין!
צו דער חתונה פון זייער זון און ברו-
דער ווינטשן מיר זיי אַ גליקלעך
צוזאַמענלעבן די עלטערן פיל נחת
פאַמיליעס באַכראַך
און פינקלשטיין

צו דער חתונה פון ה' אַברהם אַדלער-
שטיין מיט פרל. ברכה זילבערשטיין
ווינטשט פיל גליק די עלטערן אַ סך נחת
פאַבריק פון ווייַן און מעד
„אונגערטעקס"
אין ביאַלא פּאָדל.

אַברהם!
צו דיין חתונה מיט פרל. זילבערשטיין
ווינטש איך אייך אַ גליקלעך צוזאַמענ-
לעבן
גדליה נאַרטמאַן

Z Intencji zaślubin
Panny BRONI ZYLBERSZTEJNÓWNY
z P. ABRRAMEM ADLERSZTEJNEM
składamy tą drogą serdeczne gratulacje
E. Weinberg i M. Feldman

PODZIĘKOWANIE.

פון דער לעצטער מינוט.

Zarząd T-wa „Toz" w Białej Podl. wyraża serdeczne podziękowanie Sekcji Imprezowej przy Miejskim Kom. Zimowej Pomocy Bezrobotnym w Białej Podl. za subwencję w sumie 100 zł. z dochodu balu, urządzonego w dniu 12 lutego r. b. na dożywianie biednych dzieci „T o z ' u".

Prezes „Toz'u" (—) **Dr. A. GELBARD**

Sekretarz „Toz'u" (—) **B. WINOGRAD**

א הערצלעכן זיים געזונט!

צו מיין אָפּפאָרן נאָך אַמעריקע ווינטש איך מיינע ליבע עלטערן, ברידער, שוועגערין מיט דעם קינד, פריינט, גוטע פריינט און בעקאַנטע

א בעזונדערן „זייט געזונט"

די אַלע מיט וועמען כ'האָב צוליב פערשיידענע סיבות נישט געהאַט קיין מעגלעכקייט צו נעזעגענען זיך

יעקב לעבענבערג.

פאָר געזונט און אַב אַ גליקלעכע צוקונפט

עלטערן, ברידער און שוועגערן מיטן קינד לעבענבערג.

א האַרציקן פאָר געזונט: דיר ליבער פלימצניק אַז קוין **יעקב לעבענבערג** צו דיין אָפּפאָרן נאָך אַמעריקע ווינטשן מיר דיר אַ גליקלעכע רייזע און מיט פיל פרייד זיך צו דערמאָנען אין דעם אָנקומען נאָך אַמעריקע

יחומע לעבענבערג און פאַמיליע (דאַמאַשטעווע)
לייבל לעבענבערג און פאַמיליע (ביאַלע)
רבקה, שלמה און קינדער לעבענבערג (ביאַלע)
משה פאַבריקאַנט און פאַמיליע לאָדזש)

ליבער חבר יעקב לעבענבערג!
אונזער האַרציקסטן **פאָר געזונט** צו דיין אָפּפאָרן נאָך אַמעריקע
אברהם קאַראַליק
ברוך טרעבניק

דעם ה' יעקב לעבענבערג!
צו זיין אָפּפאָרן נאָך אַמעריקע אַ גליקלעכע רייזע און אַ גליקלעכע צוקונפט
אין דער נייער היים
מאיר וואַלאָוויטש און פאַמיליע

אונזער גוטן פריינט ה' יעקב לעבענבערג צו זיין אָפּפאָרן נאָך אַמעריקע
אַ האַרציקן פאָר געזונט
שלום זאַק און פאַמיליע

געפּרעסטע לויפט

די יידישע פאַרשטייער אינם שטאַ־ט־שן קאָמיטעט פאַר „ווינטער־הילף" האָבן רעזיגנירט פון זייער מיטגלידער־שאַפט אין פּרעזידיום פון קאָמיטעט ווי אויך פון די קאָמיסיעס.

די רעזיגנאַציע ווייערט דאָרף נישט פערשטאַנען ווערן ווי אַן אויסדרוק פון פּראָטעסט לגבי דעם קאָמיטעט, אַלס גאַנצעס נאָר ווי אַ פּראָטעסט געגן נע־וויסע מיטגלידער פון קאָמיטעט און פון דער אימפּרעזע קאָמיסיע, וועלכע מיינען, אַז יידן זענען נישט באַרופן צו עפּעס אַנדערש ווי צו געבן און געבן...

* * *

די אימפּרעזע קאָמיסיע האָט געמאַכט אַ באַל אונטערן פּראָטעקטאָראַט פון ה' וואַיעוואָדע. זעקס הינדערט איינלאַדונ־גען זענען פּונקטלעך־געשיקט געוואָרן צווישן זיי נאָר צו פיר יידן, וועלכע לאָזן זיך קאָסטן שווערע צענדליקער דאָלאַרס פאַר קריסטלעכע געזעלשאַפטן און בעלער. פאַר אַלע אַנדערע יידן צווישן זיי אויך די מיטגלידער פון קאָ־מיטעט האָט מען „פאַרגעסן" אַריוסצו־שיקן איינלאַדונגען, ווייל מ'האָט אפשר נישט געוואָלט, ראָס דער ה' וואַיעוואָדע זאָל וויסן, אַז אויך יידן באַטייליקן זיך אין זאַמלען געלט פאַר „ווינטער־הילף"

* * *

אויפריכטיק מוז מען מודה זיין, דאָס מצד דעם פאָרזיצער פון קרייז קאָמיטעט ה' דיר, ווייסבראָט, מצד דעם פאָרזיצער פון שטאַטישן קאָמיטעט ה' דיר, באַר־טעל, מצד דעם סעקרעטאַר בירגער־מייסטער ה' וואָלאָווסקי און אַנדערע האָבן די יידן באַגעגנט די פולע אונ־טערשטיצונגען פאַר זייערע פאָדערונגען אָבער צוגלייך מיט די ה'ה האָבן זיך געפונען איינינע ה'ה און דאַמען, וועל־כע האָבן הנפים געמיינט, דאָס די יידן זיצן אין קאָמיטעט נאָר אויף כדי צו צוהעלפן ביי יידן נעמען פאַר „ווינטער־הילף" נישט מער! אַנדערש האָבן זיי נישט געוואָלט באַשטאַטן די יידן און אָט צו די ה'ה און דאַמען זאָגן איצט די יידישע פאַרשטייער: „אַ דאַנק פאַר ביז איצט, מער קענען מיר נישט אָטעמען מיט דער געפּרעסטער לופט, וועלכע איר וואָלט וועלן, דאָס מיר זאָלן מיט איר אָטעמען. אויב איר שעמט זיך צו טרעפן זיך צוזאַמען אין דער אָנוועזנהייט פון ה' וואַיעוואָדע, דאַן איז עס פאַר אונז נישט קיין כבוד צו טרעפן זיך מיט אייך אין זיין — אָבוועזנהייט".

* * *

ס'האַנדלט זיך אין פּרינציפּ פון גליי־כע רעכט און גלייכע פליכטן וואָס גע־מיינזאַמע געזעלשאַפטלעכע אַרבעט פאַ־דערט. די יידישע באַצעלקערונג האָט איר באַשטייערונג פאַר „ווינטער הילף" געגעבן מיט אַ ביישטער האָנט געגאַסן האָט זי כמעט ווי נישט. די צוגעזאָגטע סובסידיעס זענען נאָך נישט אויסגעצאָלט געוואָרן, קיין ריטוצלע קיך וויינינקסטנס פאַר די שול קינדער האָט מען נאָך נישט געמאַכט, דעם „טאָג" די באַשטימטע 500 זל. נישט געגעבן, צו וואָס האָט מען געוואָלט האָבן אין קאָמיטעט ווידי־שע פאַרשטייער?

* * *

די יידישע פאַרשטייער האָבן דער־וואַרט הילף פאַר דער יידישער אָרעמ־קייט נישט קיין „געפּרעסטע לופט" וואָס איינינע מיטגלידער האָבן פאַר זיי גע־שאַפן. זיי האָבן פאַר דער שולד גע־דאַנקט און מיט רעכט.

בר־יהוד.

דעמיסיאָנירט אַלס פּראָטעסט

חיים מיאָדעק האָט דעמיסיאָנירט אַלס מיטגליד אין שטאַטישן ווינטער־הילף קאָמיטעט ווי אויך אַלס מיטגליד פון דער אָרגאַניזאַציאָנעלע־פּראָפעסיאָנעלע קאָמיסיע ביי דעם קאָמיטעט. די מאָטיוון פון דער דעמיסיע זענען דאָס זון־ווענדן דעם אַזוי גערופענעם „אָריער־פּרינציפּ דורך דער אימפּרעזע קאָמיסיע ביים לאַדן אויפן באַל פון „ווינטער־הילף".

אַן אָפּשריפט פון אַיבערשיקטן דעמיסיע בריוו ברענגען מיר:

Biała Podlaska, 20-go lutego 1938 r.

Do
Miejskiego Obyw. Komitetu Pomocy Zimowej Bezrobotnym
w BIAŁEJ PODLASKIEJ.

Na ręce J. W. Pana Prezesa L. Bartla

Szanowny Panie Prezesie!
Szanowni Panowie Członkowie!

Komisja Imprez przy M. O. K. P. Z. urządziła w dniu 12 b. m. bal, na którym nie raczyła zaprosić Żydów, ani nawet przedstawicieli ludności żydowskiej w M. O. K. P. Z.

Fakt dostosowania przy pracach społecznych na rzecz Pomocy Zimowej przez Komisję Imprez tak zwanego paragrafu-aryjskiego zmusza mnie — Żyda Narodowego i Syjonisty, który nie uważa przynależności swojej do Narodu Żydowskiego jako poniżenie — do reagowania na podobne zajście, zrzekaniem się Członkowstwa w Miejsc. Kom. Zim. Pom. Bezr. i Sekcji Org.-Propag. przy tym Kom.

Życząc Komitetowi owocnej pracy
pozostaję z poważaniem
CHAIM D. MIODEK
Red. tygodnika „Bialer Wochenblat"

אין יידישער איבערזעצונג לויטעט דער בריוו:

ביאַלאַ פּאָדלאַסקאַ, דעם 20 טן פעברואַר 1938.

צום שטאַטישן בירגערלעכן קאָמיטעט פאַר „ווינטער־הילף" אין ביאַלאַ
אויף דער האַנט פון זייער גאַנצטעטן פּרעזעס ה' ל. באַרטעל

געהערטער ה' פּרעזעס!
געהערטע הערן קאָמיטעט מיטגלידער!

די אימפּרעזע קאָמיסיע ביים שט. ביירג. ווינטער־הילף קאָמיטעט האָט דעם 12־טן ה. מ. איינגעאַרדנט אַ באַל, אויף וועלכן זי האָט נישט געפּגען פאַר נויטיק צו פאַרבעטן קיין יידן, אַפילו נישט די יידישע פאַרשטייער אינם שט. ביירג. ווינטער הילף קאָמיטעט.

דער פאַקט פון אָנווענדן דעם אַזוי גערופענעם „אָריער־פאַראַגראַף" ביי די געזעלש. אַרבייטן פאַר ווינטער־הילף דורך דער אימפּרעזע קאָמ. צווינגט מיר — אַ נאַציאָנאַלן ייד און ציוניסט, וועלכער באַטראַכט נישט זיין צוגעהערקייט צום יידישן פאָלק, אַלץ דערנידעריקונג — צו רעאַגירן אויף אַזעלכע האַנדלונגען, מיט אָבזאָגן זיך פון מיטגלידערשאַפט אינם שט. ביירגערלעכן קאָמיטעט ווי אויך פון דער אָרגאַניזאַציע און פּראָפאַגאַנדע סעקציע ביים קאָ־מיטעט.

ווינטשענדיק דעם קאָמיטעט פּרוכטבאַרע אַרבעט פערבלייב איך

מיט הויך אַכטונג חיים ד. מיאָדעק
רעדאַקטאָר פון האַנדלשריפט „ביאַלער וואָכנבלאַט"

פון דער קאַרטל־אַקציע

עס זענען שוין די לעצטע 3 טעג, ווען מען קאָן נאָך פאַרקויפן די וואָל־קאַרטן צום ייד.קאָנגרעס אין פּוילן. די עטלעכע וואָכן, אין וועלכע די דאָזיקע אַקציע איז געפירט געוואָרן, האָב באַוויזן ווי טיף דער געדאַנק פון קאָנגרעס איז אַריינגעדרונגען אין די ייד. מאַסן און ווי נויטיק עס איז היינט זיין צונויפרו־פונג. הונדערטער טויזנטער יידן האָבן זיך אָנגעשלאָסן אין דער קאָנגרעס־באַ־וועגונג, האָבן אויסגעקויפט די וואָל־קאַרטע און דאָדורך אויסגעדריקט זייער סאָלידאַריטעט און וווּנש, אָדער קאָנגרעס זאָל וואָס גיכער צו שטאַנדקומען. עס האָבן נישט געאָפּן פון פּרווון פון געוויסע כוחות אויף דער ייד. גאָס צו צעברעכן די אָנגעהויבענע איניציאַטיוו.

— די יידישע מאַסן האָבן אין ריזיקע צאָלן געענטפערט אויף דער פיינטלעכער העצע מיט אויסקויפן די וואָל־קאַרטע, מיט דעמאָנסטרירן זייער פאַרבינדונג מיטן קאָנגרעס.

די ביז איצטיקע אַרבעט האָט געגעבן גרויסע רעזולטאַטן, אָבער נאָך אַלץ זענען פאַראַן טויזנטער ייד. וואָס הגם זיי פאַרשטייען די ווייכטיקייט און נויטי־קייט פון קאָנגרעס, האָבן זיי אָבער נאָככישט פאַרשטאַנען אַריסצוצייען דער־פון די געזעטריקע מסקנות אין צו פאַר־וואַנדלען זייער טעאָרעטישע פאַרשטענ־דניש פאַרן קאָנגרעס אין אַ פּאַקטישער און פּראַקטישער פאַרבינדונג מיטן קאָנ־גרעס דורכן אויסקויפן די וואָל־קאַרטע — דער נוח פון קאָנגרעס, זיינע אויפגע־מעגלעכקייטן, וועלן אָבער זיין אָפּהענגיק נישט פון אַבסטראַקטע סימפּאַטיעס, נאָר פון מאַטעריעלער אָנהענגערשאַפט, פון דער צאָל יידן, וואָס וועלן דערווערבן דאָס וואָל־רעכט צום קאָנגרעס. עס איז דערייבער די פליכט פון יעדן זעלבסט־באַוווסטן ייד, פון יעדן איינעם, וואָס שטרעבט צו דער אָרגאַניזירונג און קאָנ־טינגירונג פון די ייד. כוחות, וואָס וויל זען דאָס פּוילישע יידנטום גרופּירט אַרום איין קאָמפּס־אינסטרומענט — איז זיין פליכט אָנצישליסן זיך אין קאָנגרעס, צו דערווערבן די וואָל־קאַרטע, צו

אויפן „פאַמיליען־פּראָנט"

(רומאָרעסקע)

(ענדע)

דעם אינדשינירס ווייב האָט פאַרשטייט זיך געהאָלפן זוכן, און ווען זי האָט נאָר פלוגלונג דערזען, אַז דער מאַן האָט זיין פאַרטפעל איבערגעלאָזט אין דער היים, האָט זי איז, פשוט אויס זייביריש־שער נייגעריקייט געגעבן און געפרעגט דאָרט די אַלע זאַכן וואָס האָבן מיט קהלישער אַרבייט נישט קיין זייער־נאָענטע שייכות. איז זי געווען צו־טומלט, זיך אָנגעהויבן אַרגערן און אַרויסגייענדיק צו זיך אין צימער האָט זי זיך אויסגעזעצט טראָכטן וואָס אַזאַ־ינס האָט זאָל באַדייטן.

דעם אינדשינירס ייִנגעלע, איז אויך געווען אינטערעסאַנט אַ קוק צו טון, וואָס ס'לינט אינעווייניק, אין פאַרטפעל, און ווען ער האָט דאָרט דערזען דאָס קעסטל שאָקאָלאַד, האָט ער זיך צוגע־כאַפּט דערצו אין געטאָן זיין פלייש צו דע־ר פאַראַנטיע זון נאַשטייען...

קומענדיק צום שלוס אַז ס'איז נישט אמת, וואָס דער מאַן דערציילט אַזאַ אַ נעשיכטע ווען ספּעציעלע מיטגנגען און ספּעציעלער קהלשער אַרבעט, וואָס מ'וואַרפט אויף אים נעבעך אַרויף, האָט דאָס ווייב אָנגעהויבן ווייגען אין פּנים דאַן ווען זי האָט געטאָלן אינזמען ווי־נען, האָט זיך דער טעלעפון אין אַמאָל שטאַרק צעקלינגען און אַ מאַן מיט אַ בעאַלאָער שטימע האָט אַנפּרעגט אויף איר מאַן, און ווען זי האָט אים געזאָגט, אַז ער איז איצט נישטאָ אין דער היים, האָט ער איר געזאָגט, אַז ווען ער וועט קומען זאָל זי אים זאָגן, אַז דאָרט, וואו ער איז גאָר וואָס נעזאָגט, האָט ער אַו־בערגעלאָזט אַ פּאַרטפעל מיט פּאַפּיר און דאָרף אַ טעות אויסדאַ, פאַרשלעפּט אַ פּרעמדן פּאַרטפעל, און זאָל ער דערייבער זיין אַ אַיר גוט און אים אָפּ־פּרעגנען גאַריק אַזוי שנעל ווי מעגלעך, ווייל מ־דאַרף זיך באַלד זעצן צום טיש עסן און אינם פּאַרטפעל געפינט זיך עסנוואַרג.

אַ פאַרוויינטע האָט דעם אינדשינערס ווייב צוגעזאָגט, אַז זי וועט דאָס איבער־נעמען פון מאַן ווען ער וועט קומען אַהיים זי האָט שוין פאַרשטאַנדן וואו דער מאַן אירער ווערט פאַרפאַלן אויף גאַנצע נעכט...

ווען דער נעקריוודעטער, אומגלקלי־כער מאַן, איז נעקומען צוריק אַהיים, איז דער הימישער הקריאָנט נעווען פאַר־וואָלקנט און אויכן אַזוי נעוואַנט „פאַמיליען־פּראָנט" האָט זיך נעטאָן ווערשן.

דער עשטער וואָס האָט זיך אויף אים אויסגעוואָרפן מיט קולות, איז גע־ווען דער איקאָסנט ער האָט געפאָ־דערט ער האָט געפאָרערט ער זאָל אים גלייך אָפּגעבן זיין פאַרטפעל, ער מוז אים שיין האָבן, ווייל דאָרט געפינען זיך די חשבונות פאַר די שכנים, וואָס האָבן אַנגעזאָגט מיט עלעקטריש־ישער באַלייכ־טונג אינם נאָכנען ראַיאָ.

נישט פאַרשטייענדיק וועגן וואָס דאָ האַנדלט זיך, איז דער אינדשינער גע־בליבן שטיין אַ צעטומלטער און ווען דער האָט דערהערט ווי פון אויסן צו־מער טראָגט זיך דאָס נעווען פון דעם ווייב, איז ער אַהין אַריין און באַלד האָט מען פון דאָרט דערהערט קולות און אַ ביטערן יאָמער דאָן האָט שוין דער אינקאַסנט קיין אַנדער ברירה ניט געהאַט, ווי נאָר אָנגעמען די פּאַזע פון אַ גרייסן מאַרטירער, זיך אויעקזעצן אין קאָרידאָר אויף אַ בענקל וואָרען און זען מיט וואָס דאָס וועט זיך ענדיקן.

דערווייל האָט דעם אינדשינערס ייִנ־געלע דערזען אַ נייעם פאַרטפעל און ער, פאַרשטייט זיך, געוועזן נייגעריק אַ קוק צו טון, וואָס ס'לינט דאָרט אינעווייניק.

דער אינדשינער האָט אויפגעמאַכט דעם פאַרטפעל, און ווען ער האָט אים אויפגעמאַכט, האָט ער אים אַרויסגענומען אַ אַלט־מודיש פּאַר „ווינטער־הילף" אין אַ פּאַר־ווייל אַ פּאַר־ווייל אַ פּאַר־ווייל

פון ביאַלער לעבן

פון שטאָט ראַט

מאָנטיק איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון שטאָט ראַט געווידמעט דעם בוד־זשעט. די זיצונג איז געווען אָרים און אינטערעסאַנטע מאָמענטן נאָר ביי איין פונקט האָבן זיך אנגעזרע שטאָט טאַטעס שטאָרק באַלעבט. די האָבן גענומען מאַכן דעם עלעקטרי טאָריף מיט 10 גר. אויפן קילאָוואַט, אָבער דער מאַגיסטראַט האָט זיך צו דעם פאָרשלאָג נישט געוואָלט צו־ביינג און ס'איז געבליבן ביים אַלטן.

פאַרגרעטערן די צאָל פון די. וואָס בויען די ערשטע דעמאָקראַטישע רעפּרעזענטאַנץ פון פוילישן יידנטום.

עס זענען נאָך געבליבן סך־הכל 3 טעג פאַר דער דערווערבונג פון דער קאָנגרעס־קאָרטע ווער עס וועט דאָס טאָן אין משך פון 3 טעג, ד. ה. ביז זונטיגדעם 27־טן ד. מ. איינשליסלעך, דער וועט דאָס שוין מער נישט קאָנען טון. ווער עס וויל זיך באַזאָרגן מיט וואָל־רעכט צום טייך, קאָנגרעס, דער מוז דאָס, אַלזאָ, טאָן ביז זונטיג דעם 27־טן.

פון דער קאָרטן אַקציע

עס איז שוין איצט קלאָר, אַז דער פרווו פון דער פאָלקיסטישער גרופּע אָפּצורייסן די יידישר האַנטווערקער פון קאָנגרעס האָט זיך געענדיקט מיט אַ פולשטענדיקן דורכפאַל.

די בריוו, וואָס קומען אָן פון דער פּאָווינץ אין צענטראַל־בוראָ, דערציילן וועגן אַ ווייטערדיקער אָקטיווער אַרבעט פון דער ייד. האַנטווערקער־אָרגאַניזאַציעס פאָרן קאָנגרעס. אין די דאָזיקע שטעט זענען די ייד. האַנטווערקער ווייטער פאַרטראָטן אין די קאָנגרעס קאָמיטעטן. פון די 3 האַנטווערקער צענטראַלעס אין וואַרשע, וואָס האָבן זיך לעצטנס פאַראייניקט, האָט בלויז די פאָלקיסטישע צענטראַלע געפאָדערט איבערצורייסן מיטן קאָנגרעס, אָבער די איבערריקע צוויי צענטראַלעס האָבן די פאַדערונג אָפּגעוואָרפן און זיי זענען פאַר זייער קאָנגרעס אַרבעט. אויך די האַנטווערקער צענטראַלע אין לאָדזש האָט זיך אַפּגעשאָקלט פון די פאָלקיסטישע דיווערסיע־פּרוּוון, אַרויסווייזנדיק אַ באַזונדערע אָקטיווי־טעט אין אַרבעט פאַרן קאָנגרעס.

אַז אָנפאַל אויף אַ יידישע פרוי

פרייטיק אָוונט אַרום 9 אַוויינגער זע־נען דריי שקצים באַפאַלן אויף דער נאָ־רוטאָוויטש גאַס דער פרוי ליפּציע גרינ־בערג (נאַרוטאָוויטש 24) זיי האָבן דער פרוי גר. פערשטאָפּט דאָס מויל אין איר אָנגעהויבן שטיקן. די בעפאַלענע האָט זיך געווערט, בעפאַיס דאָס מויל אויז אָנגעהויבן שרייען. אויף אירע גוואַלדן זענען אָנגעקומען טעלעכע קריסטן, וועלכע האָבן די שקצים דערקענט.

ווען געשעעניש איז געמאָלדן גע־וואָרן דער אַפּליציי.

ער מעג

אויף אַ זיצונג פון דעם קהלה־ראַט האָט זיך ה' עדעלשטיין געהאַט אויסגע־דריקט אויפן אָדרעס פון ה' דוד וויינ־מאַן דאָס „ס'איז אַ כאַמסטווע" דוד וויינמאַן האָט זיך שטאָרק באַליידיקט (אין געריכט דאָך נישט אָנגענומען...) און געהייסן אריינטראָגן דאָס אין פּראָ־טאָקאָל אַריין בעת מעשה האָט ער גע־האַלטן אַ „ספּיטש" וועגן איידעלע ווער־טער און קולטורעלע אויסדריקן וואָס מענטשן דאַרפן צווישן זיך באַנוצן דאָכט זיך גאַנץ פיין און גוט אָבער פאַר יענעם – ער איז ווייזט אויס דערפון פריי.

אַריקן מיטוואָך האָט אַ פּליט פון דייטשלאַנד אַ געוויסער חזן מיטן פסעוו־דאָנים בן־עמי געגעבן אַ רעליגיעזן קאָנצערט אין שול. דער איינטריטס פרייז – 20 גר. אונזער „קולטורעלע־אויסדרוקן־פריידיקער" איז אויך געקו־מען אויסן קאָנצערט (ס'איז דאָך נאָר 20 גר.!) און אָנגעהויבן זיך שטאָרק דענערוירן ווען דער חזן האָט דעם קאָנצערט צו דער מינוט נישט אָנגע־הויבן. די דענערווירונג ביים ה' וויינ־מאַן איז געוואָקסן ווי אויף הייוון ביז ער האָט שוין זיינע נערוון נישט גע־קענט באַהערשן און אויסגערופן הויך אין שול „דאָס איז אַ שווייגעריי" דאַן זענען געקומען איינקיק עפּיטעטן וואָס לאָזן זיך נישט ברייגנען אין דרוק און אודאי־נישט אַריסגעזאָגט צו ווערן אין אַ הייליק אָרט ווי ס'איז אַ שול.

דער חזן האָט אים געוואָלט צוריק־געבן די 20 גר. אָבי ער זאָל גיין און קול געזאָגט דעם אינזשיניערס ווייב, זי זאָל זאָגן איר דאָן. אַז ער איז פּשוט נערעדט אַן אויסוואָרף, אַ גנב, ווייל ער האָט פון אַ פרעמדן פאָרטעל אַריסגע־נומען אַלץ, וואָס ס'איז דאָרט געלעגן; מיט די געזייערטע אוגערקיגלעך און מיט גערויכערטע פישעלעך מעג ער זיך דערווערגן, אָבער דעם קאָנויער זאָל ער באַלד אָפּשיקן צוריק: אויב נישט וועט זיך טאָן חושך; און פאַר גרינדעגס זאָל ער ווייסן, זיין פריינדן אָנט אויך, אַז ער איז אַ גשמ'יגע בריה און זי קער זיך מיט מיר נישט אָן.

דער מאַן האָט צוליך דערשמעקט, אַז ס'רוקט זיך אָן אַ נייעו וואָלקן אויף אים, האָט אָנגעהויבן שריין, אַז מ' מאַכט אויף אים אַ בלבול; אַז ער האָט פון פאָרטפעל גאָרנישט אַריסגענומען; אַז ער האָט אים אַפילו נישט געגעבן אין אַז בכלל מעגן יי דאָרט אַלץ גיין מיט אַלדי הוצאַצ יאָר.

נאָכדעם איז געוואָרן שטיל. מאַן און ווייב האָבן געשלאָסן אַ וואָפנשטיל־שטאַנד, אַ מין „פאַראייניקטן פראָנט". ער האָט איר געגעבן זיין ערן וואָרט, אַז מער ווערט אַזוינס ניט געשען...

מ. זאַשמשנעקאָ

גען. אין דער מאַן אַ צעטומלמער און אַ צערוּדערטער, האָט ריידנדיק אויפן טעלעפאָן זיך געהאַלטן אין פאַרענטפערן אין צוגעזאָגט, אַז בלאַד וועט ער דעם פאָרטעל אָפּשיקן צוריק.

פאַרטיק געוואָרן מיטן טעלעפאָן, גייט דער אינזשיניער צו צום אינקאַסענט, ער ענטשולדיקט זיך פאַר אים, גיט אים אַ רובל און בעט אים, ער זאָל נעמען דעם לעדערנעם פאָרטעל. וואָס לינגס דאָ אין אים אָפּטראָגן לויטן אָנגעגעבע־נעם אָדרעס אין דאָרט וועט מען אים אָפּנעבן צוריק זיין פאָרטעל.

דער אינק הענט איז געווען ציפיידן פון דעם וואָס זיין לייוונטענער פאָרט־פעל מיט די השבונות האָט זיך אָפּגע־זונט, האָט דעם אינזשיניער בלויז גלאָט מיר געמאַכט אַ פאַרווּרף פאַרוואָס ער איז אַ בוטראָגענער מלאך און כאַפּנדיק דעם לעדערנעם פאָרטעל, וואָס די באַ־בע מיטי אייניקל האָבן שוין געהאַט אויסגעלידיקט, איז ער אַוועק.

אין שטוב האָט זיך דער טומל אַביסל איינגעשטילט, דאָס ווייב האָט שוין מער קיין כוח נישט געהאַט צו שרייען און צו וויינען. אָבער אַז האָט לאַנג נישט געדי־ערט דער טעלעפאָן האָט זיי ווי־דער צעקלונגען מיט אַ מאַנסבי מיט אַ באַסאָווער שטימע, האָט מיט אַ ביין

דער באַליידיקונג. אויף דעם האָט ער דערהאַלטן פון חזן אַ באמת כאַראַקטע־ריסטישן און טרעפלעכן ענטפער „איך האָב צו איין גאָרנישט, ווייל איר זענט אַזוי דערציינן געוואָרן".

אַ אמת וואָרט איז דאָס וואָס מ'זאָגט אַז „אַ גאַסט אויף אַ ווייל זעט אויף אַ – מיל".

מיט איין מינוט געוואָרן אַ רעאַקציאָנער

אַ געוויסער האַנדווערקער דאָזאָר איז פאַריקן פרייטיק שטאַרק געדערשרינג גע־וואָרן אַלס – רעאַקציאָנער, אַלץ דער־פאַר וואָס ער האָט געהאַט דעם ציוויל־מוט צו זאָגן אויף אַ זיצונג פון דער קהלה פערוואַלטונג דאָס די אויסגאַבן אויפן פערסאָנאַל זענען צו שטאַרקע לגבי דער מינימאַלער טעטיקייט פון דער קהלה. דעד האַנדווערקער דאָזאָר האָט אויך געהאַט מוט אַזוי צו האַנדלען און האָט געשטימט געגן הכערן די פענסיע אַן אַבסאָלוט אומנוטיקן קהלה פונקציאָנאַר.

אין די „אַגודה" קריינן איז ששון ושמחה זיי האָבן „דערפילט" אַז אַן גרויסע אנשטרענגונגען וועט זיי געלינגען צו איבערחזרן אין ביאַלע די שערלעצער געשיכטע, ווו מיט דער הילף פון פועלי ציון וועלן זיי הובן אַ מערהייט אויפ־צוגעמען אַ רב. הייסט אַן אַכטן פרנס אין ראָט.

די „רעדעוודי זע" פון דעם לאַנער וויין אָן אויף פאָלגענדע ווערטער אַרויסגעזאָגטע פון דעזן, וואָס האָט גע־וואָלט אַנשרייבן די דעקלאַראַציע פאַרן סערטיפיקאַטן־פרנס (דרך אַגב שרייבט מען זיי נאָך!) מיר ציטירן ווערטלעך:

„סזענען בלויז פאַראַן דאָזאָרעס מיט מער פאַרשטאַנד און מענטשלעכקייט און פאַרקערט אינגאַנצן טעמפּע און פאַרדאָרענע, דאָס אָבער האָט שוין צו טאָן מיטן יחיד נישט מיט דער פראַק־ציע".

אויב אָבער בי די „אַגודה", ווו די פראַקציע איז אַ דיסציפּלינירטע מיט אַ קלאָרן פאָליטישן און געזעלשאַפטלעכן פּראָגראַם (איר זענט אַ מבין אויף דער לויט שפּראַך פון „פועלי־ציון" פאַר דער „אַגודה"? רעד. ווערט פאַרטוישט דער מענטש־חיה איז אָבער אַנדערש ביי די פּראָגרעסיווע. זי האָבן נישט קיין דיס־

מיט לייטן גלייך

די היגע פּאָסט גרייט זיך צו אַ גייעם אויפסוד וואָס וועט זיכער באַגריסט ווערן מיט צופרידנהייט. מ'גייט איינפירן פּאָסט־קעסטלעך אין אַלע הויפן (ווי אין וואַרשע) אין יעדער הויז וועט זיך גע־פינען פּאָסט קעסטלעך נאָר אַלע לאָקאַ־טאָרן ווו די בריוון־טרעגערס וועלן אריינוואַרפן די קאָרעספּאָנדענץ.

דאָס איז מיינס אַ זאַך

ה' עלבוים, דער נייער איידעם פון יעקב שוחט האָט אַרויסגעטראָגן אין קהלה־מתים שטיבל אַ רעקורס אויפן הויכן עטאַט וואָס ס'האָט אים אויסגע־מאַסטן. ה' עלבוים האָט דעם גמינע פּונקציאָנאַר האַרבערג געפרעגט: „ווען וועט זיין אַ זיצונג" אויף וואָס ער האָט דערהאַלטן אַזאַ „הצפעכן" ענטפער:

„דאָס איז מיינס אַ זאַך, נישט אייער ענין".

אפשר דאַרף מען דעם געהערטן באַ־אַמטן דערציילן, אַז דאָס טאַבאַק פּוש־קעלע איז געמאַכט געוואָרן פאַר דער נאָז נישט פאַרקערט. די יידן צאָלן עטאַט און האַלטן אויס זייערע קהלה בעאַמטע – נישט כדי יענע זאָלן זיך וואַרפן אין נישט העפלעך ענטפערן ווען מ'פרעגט זיי עפּעס. זאַיב מ'האָט נישט קיין געדולד צו קיין אינטערעסאַנט – דאַרף כאָן זיצן אין דער היים.

אָט דאָס הייסט הפקרות!

פון בית המדרש אַרויס האָט מען צוגעגנב'עט די מעשענע היינגלייכטערס. ס'זענען דאָ ידיעות, אַז אַ גנוויסער איינער האָט זיי פערקויפט צו אַ קייפט אויפן נייעם־מאַרק און קיינער פון דער גמינע, פון גרויסן פערסאָנאַל פעראינטערעסירט זיך נישט דעם און – די היינג לייכטערס זענען נישטאָ.

געקינדיקט די טאַבאַק קאָנצעסיעס

נאָך מיט אַ צייט צוריק האָט די די־רעקציע פון טאַבאַק מאָנאָפּאָל געקינדיקט אַלע קאָנצעסיעס מיט אַ טערמין ביזן 1.3, אַלע באַמיאונגען פון די יידישע קאָנצעסיע איינגנטימער האָבן נישט גע־ברייגנט קיין דערפאָלג. פון אַלע יידי־שע קאָנצעסיעטעס האָט נאָר איין ייד צוריק באַמומען די קאָנצעסיע.

אַ ביאַלער פרי...

אין צוזאַמענהאַנג מיט די געשעענישן אין ווילנע און מיטן שליסן די דאָרטיקע ענדגעקיטע צייטונג „דזשענניק־ווילענסקי" איז כדי צו דערמאָנען, אַז איינער פון די הויפט העצערס, וועלכער איז ערשט פערשיקט געוואָרן אין אילאָזאַציע לאַ־גער אַריין אין סטעפּאַן לאָרטיי דער דאָ גוט באַקאַנטער זינדל פון געוועזע־נעם אַקציז אינספּעקטאָר אין יאַנאָווע נאָכהער אין ביאַלע – לאָבטין.

די ביאַלער פרי האָט נאָך דאָ איז גימנאַזיום אַרויסגעוויזן זיינע אַנטיטעמי־טישע ציין.

מיט איין מינוט געוואָרן אַ רעאַקציאָנער

אַ געוויסער האַנדווערקער דאָזאָר איז פאַריקן פרייטיק שטאַרק געדערשרינג גע־וואָרן אַלס – רעאַקציאָנער, אַלץ דער־פאַר וואָס ער האָט געהאַט דעם ציוויל־מוט צו זאָגן אויף אַ זיצונג פון דער קהלה פערוואַלטונג דאָס די אויסגאַבן אויפן פערסאָנאַל זענען צו שטאַרקע לגבי דער מינימאַלער טעטיקייט פון דער קהלה. דעד האַנדווערקער דאָזאָר האָט אויך געהאַט מוט אַזוי צו האַנדלען און האָט געשטימט געגן הכערן די פענסיע אַן אַבסאָלוט אומנוטיקן קהלה פונקציאָנאַר.

כאַראַקטעריסטיש איז, דאָס דער דאָזאָר האָט מאַטיווירט זיין טעזע פון רעדזקציע און דער קהלה מיט אַ פּאַקט נישט אָפּ־צולייענען. דער האַנדווערקער דאָזאָר האָט אויפגעוויזן, דאָס אין חודש אַלול ווען ביידע קה"ה „סעקרעטאַרן" האָבן געזאָגט אורלוב (ביידע מיט אַמאָל!) האָט „אַטירט" אין דער קהלה דער אַבט יעריקער, זון פון ה' טייבלום. די קהלה האָט דעמלפס נישט געפירט קיין ערגערע און בעסערע טעטיקייט פון היינט, ווען צוויי סעקרעטאַרן אַרבעטן מיט דער „פולער־פאַרע."

מ'שמועסט, אַז ס'וועט זיין אַ רב...

אין די „אַגודה" קריינן איז ששון ושמחה זיי האָבן „דערפילט" אַז אַן גרויסע אנשטרענגונגען וועט זיי געלינגען צו איבערחזרן אין ביאַלע די שערלעצער געשיכטע, ווו מיט דער הילף פון פועלי ציון וועלן זיי הובן אַ מערהייט אויפ־צוגעמען אַ רב. הייסט אַן אַכטן פרנס אין ראָט.

די „רעדעוודי זע" פון דעם לאַנער וויין אָן אויף פאָלגענדע ווערטער אַרויסגעזאָגטע פון דעזן, וואָס האָט גע־וואָלט אַנשרייבן די דעקלאַראַציע פאַרן סערטיפיקאַטן־פרנס (דרך אַגב שרייבט מען זיי נאָך!) מיר ציטירן ווערטלעך:

„סזענען בלויז פאַראַן דאָזאָרעס מיט מער פאַרשטאַנד און מענטשלעכקייט און פאַרקערט אינגאַנצן טעמפּע און פאַרדאָרענע, דאָס אָבער האָט שוין צו טאָן מיטן יחיד נישט מיט דער פראַק־ציע".

אויב אָבער בי די „אַגודה", ווו די פראַקציע איז אַ דיסציפּלינירטע מיט אַ קלאָרן פאָליטישן און געזעלשאַפטלעכן פּראָגראַם (איר זענט אַ מבין אויף דער לויט שפּראַך פון „פועלי־ציון" פאַר דער „אַגודה"? רעד. ווערט פאַרטוישט דער מענטש־חיה איז אָבער אַנדערש ביי די פּראָגרעסיווע. זי האָבן נישט קיין דיס־

אַז אָנפאַל אויף אַ יידישע פרוי

פרייטיק אָוונט אַרום 9 אַוויינגער זע־נען דריי שקצים באַפאַלן אויף דער נאָ־רוטאָוויטש גאַס דער פרוי ליפּציע גרינ־בערג (נאַרוטאָוויטש 24) זיי האָבן דער פרוי גר. פערשטאָפּט דאָס מויל אין איר אָנגעהויבן שטיקן. די בעפאַלענע האָט זיך געווערט, בעפאַיס דאָס מויל אויז אָנגעהויבן שרייען. אויף אירע גוואַלדן זענען אָנגעקומען טעלעכע קריסטן, וועלכע האָבן די שקצים דערקענט.

ווען געשעעניש איז געמאָלדן גע־וואָרן דער אַפּליציי.

ער מעג

אויף אַ זיצונג פון דעם קהלה־ראַט האָט זיך ה' עדעלשטיין געהאַט אויסגע־דריקט אויפן אָדרעס פון ה' דוד וויינ־מאַן דאָס „ס'איז אַ כאַמסטווע" דוד וויינמאַן האָט זיך שטאַרק באַליידיקט (אין געריכט דאָך נישט אָנגענומען...) און געהייסן אריינטראָגן דאָס אין פּראָ־טאָקאָל אַריין בעת מעשה האָט ער גע־האַלטן אַ „ספּיטש" וועגן איידעלע ווער־טער און קולטורעלע אויסדריקן וואָס מענטשן דאַרפן צווישן זיך באַנוצן דאָכט זיך גאַנץ פיין און גוט אָבער פאַר יענעם – ער איז ווייזט אויס דערפון פריי.

אַריקן מיטוואָך האָט אַ פּליט פון דייטשלאַנד אַ געוויסער חזן מיטן פסעוו־דאָנים בן־עמי געגעבן אַ רעליגיעזן קאָנצערט אין שול. דער איינטריטס פרייז – 20 גר. אונזער „קולטורעלע־אויסדרוקן־פריידיקער" איז אויך געקו־מען אויסן קאָנצערט (ס'איז דאָך נאָר 20 גר.!) און אָנגעהויבן זיך שטאַרק דענערוירן ווען דער חזן האָט דעם קאָנצערט צו דער מינוט נישט אָנגע־הויבן. די דענערווירונג ביים ה' וויינ־מאַן איז געוואָקסן ווי אויף הייוון ביז ער האָט שוין זיינע נערוון נישט גע־קענט באַהערשן און אויסגערופן הויך אין שול „דאָס איז אַ שווייגעריי" דאַן זענען געקומען איינקיק עפּיטעטן וואָס לאָזן זיך נישט ברייגנען אין דרוק און אודאי־נישט אַריסגעזאָגט צו ווערן אין אַ הייליק אָרט ווי ס'איז אַ שול.

דער חזן האָט אים געוואָלט צוריק־געבן די 20 גר. אָבי ער זאָל גיין און

פון ביאַלער לעבן

פון שטאָט ראַט

מאָנטיק איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון שטאָט ראַט געווידמעט דעם בוד־זשעט. די זיצונג איז געווען אָרים און אינטערעסאַנטע מאָמענטן נאָר ביי איין פונקט האָבן זיך אנגעזרע שטאָט טאַ־טעס שטאָרק באַלעבט. די האָבן גענומען מאַכן דעם עלעקטרי טאָריף מיט 10 גר. אויפן קילאָ־וואַט, אָבער דער מאַגיסטראַט האָט זיך צו דעם פאָרשלאָג נישט געוואָלט צו־ביינג און ס'איז געבליבן ביים אַלטן.

פאַרגרעטערן די צאָל פון די. וואָס בויען די ערשטע דעמאָקראַטישע רעפּ־רעזענטאַנץ פון פוילישן יידנטום.

עס זענען נאָך געבליבן סך־הכל 3 טעג פאַר דער דערווערבונג פון דער קאָנגרעס־קאָרטע ווער עס וועט דאָס טאָן אין משך פון 3 טעג, ד. ה. ביז זונטיגדעם 27־פון ד. מ. איינשליסלעך, דער וועט דאָס שוין מער נישט קאָנען טון. ווער עס וויל זיך באַזאָרגן מיט וואָל־רעכט צום טייך, קאָנגרעס, דער מוז דאָס, אַלזאָ, טאָן ביז זונטיג דעם 27־טן.

פון דער קאָרטן אַקציע

עס איז שוין איצט קלאָר, אַז דער פרווו פון דער פאָלקיסטישער גרופּע אָפּצורייסן די יידישר האַנטווערקער פון קאָנגרעס האָט זיך געענדיקט מיט אַ פולשטענדיקן דורכפאַל.

די בריוו, וואָס קומען אָן פון דער פּאָווינץ אין צענטראַל־בוראָ, דערציילן וועגן אַ ווייטערדיקער אָקטיווער אַרבעט פון דער ייד. האַנטווערקער־אָרגאַניזאַציעס פאַרן קאָנגרעס. אין די דאָזיקע שטעט זענען די ייד. האַנטווערקער ווייטער פאַרטראָטן אין די קאָנגרעס קאָמיטעטן. פון די 3 האַנטווערקער צענטראַלעס אין וואַרשע, וואָס האָבן זיך לעצטנס פאַר־אייניקט, האָט בלויז די פאָלקיסטישע צענטראַלע געפאָדערט איבערצורייסן מיטן קאָנגרעס, אָבער די איבערריקע צוויי צענטראַלעס האָבן די פאַדערונג אָפּגע־וואָרפן און זיי זענען פאַר זייער קאָנגרעס אַרבעט. אויך די האַנטווערקער צענט־ראַלע אין לאָדזש האָט זיך אַפּגעשאָקלט פון די פאָלקיסטישע דיווערסיע־פּרוּוון, אַרויסווייזנדיק אַ באַזונדערע אָקטיווי־טעט אין אַרבעט פאַרן קאָנגרעס.

פון געריכט-זאל

פאר דע־מארדן דאס ווייב

יזעף מאלגא פון זאבלאציע האט באשלאסן פטור ווערן פון זיין ווייב. כדי דער חשד פון דערמארדן, דאס ווייב זאל אויף אים נישט פאלן האט מאלגא דער קריטישן אונט מיט איר פארברענגט אויף א באל און פריער פון אלע נעסט איז דאס פאר פאלק אוועק אהיים. דא האט מאלגא זיין פרוי דערשאסן און — רוהיג צוריק אוועק טאנצן. נאכן באל איז ער גלייך מיט אלע נעסט אהיים געגאנגען און — געמאכט א גוואלד, אז מ'האט זיין פרוי דערשאסן. דער פאלי־ציי איז מאלגאס פערהאלטן זיך אויס־געקומען פערדעכטיק און מ'האט אים גענומען אויף א שטרענגן פארהער בעת וועלכן ער האט זיך מורה געווען. דינס־טאג האט דער מערדער פערנומען די באנק אין היגן קרייז געריכט און פאר זיין טאט באקומען 15 יאר טורמע.

בודזשעט סודות

מען זינפארמירט אונז, דאס די קהלה פארוואלטונג האט אויף קיין פארמעלע זיצונג נישט אנגענומען בי באשלוס וועגן מאכן אן עטאט אין דער הויך פון 36,500 זל. די קהלה פארוו. האט נעמאכט ד. ה. פראוויזאריש באשלאסן די אויסגאבן אזן דערנאך האט מען — אן א זיצונג — בילאנסירט דעם בודזשעט און באראכנט וויפל ס'פעלט אזוי־פיל האט מען אריינגעשטעלט עטאט. גלייכצייטיק האט מען פון גרויס איילע־ניש אפגרעסן, אז דער שפיטאל וועט זיין אפן אויפן בעסטן אופן נאר 10 מאנאטן נישט קיין יאר אזן ווי זענען די הובות וואס ס'קומען דער קהלה? פארוואס פיגורירן זיי נישט אין דער הנגסה?

געל'ינגענער רעציטאציע אוונט פון ע. מעטאל

פון דער אינציאטיוו פון היגן ק. ק. ל. קאמיטעט איז זונטאג, דעם 20-טן אין זאל פון ביינער קלוב פארגעקומען א רעציטאציע אונט פון בעקאנטן אר־טיסט - רעציטאטאר ע. מעטאל.

אין פאגראם זענען אריין שאפנגען פון ט. ווים, וויטלין, באי־זשעלענסקי א. אנד.

פון די גאר איינגעגעבענע נומערן איז ווערט צו שערצייכענען „דער לאקא־מאטיוו" „אמוטער געזעגנט איר איינציג קינד", „אשא די משוגענע", „דער בעטלער פארן קאשציאל" א. אנד.

דער אונט איז אדורך מיט א גרויסן מאראלישן ערפאלג.

די געשאפענע ליגע פאר ק.ק.ל. איז שוין צוגעטרעטן צו א ענערגעשער טע־טיקייט - שבת דעם 19-טן איז פארגע־קומען די ערשטע ארגאניזיר־פערזאמלונג, אויף וועלכער עס איז בעשטעטיגט ווארן דער פלאן פון דער ארבייט.

די „ליגע" האט באשטימט א רייע פון הרקות לויטן א' ב'. עס איז ווערט צו בעצייכענען די אפפערוויליקייט וועלכע א. צו בעמערקן ביי אלע ליגע חברים, וואס ווייזט דערויף אז די אר־בייט וועט זיין א פרוכטבארע.

העדיינגלעכעס

דער ריגער קרייז פון דער פוילישער מיליטערישער קרעניזאציע P. O. W. האט איינגעארדנט אן אויפנאמע לכבוד דעם פרעזעס פון ביאלער P. O. W. וויצע ביינערמייסטער ה' אבראמאוויטש אין צוזאמענהאנג מיט זיין נאמענס-טאג. וויצע ביינערמייסטער אבראמאוויטש האט באקומען א סך געלענהייטלעכע פרעזענטן פון גרייסערן ווערט.

געלינגענער בעזוך פון ק. ק. ל. דעלעגאט י. מלמד

פון פרייטאג דעם 11-טן ביז זונטאג דעם 13-טן האט אונזער שטאט בעזוכט דער שליח פון דער ק. ק. ל. צענטראלע ה' י. מלמד.

דער בעזוך האט זיך אלעוויטיג איינגע־געבן הן פון דער פראפאגאנדיסטישער ווי פון דער פראקטישער זייט פון אינטענסיפיצירן אזן פערפעסטיגן די ארבייט לטובת דעם ייד. נאצ. פאנד אין ביאלא.

פרייטאג אונט איז דער רערנער אויסגעסטעלט אין א רעפעראט „וואס לערנט אונז די צייט".

זייער געלונגען איז אויסגעפאלן די גרויסע פערזאמלונג אין בית המדרש — ביי דער בעטייליגונג פון ריזיגן עולם יידן פון פערשידענע קריזן עפנט ה' סטא־לאוו, די פערזאמלונג אזן ערטיילט דאס ווארט דעם דעלעגאט, וועלכער האלט א זעער אין האלטסרייכן רעפעראט אין א בילדליכער פארעם שילדערט דער רעדנער דעם אויפבוי פראצעס אזן א"י

א שלעכטע פרעסע...

דער היגער בירגערמייסטער ה' וואלאווסקי האט לעצטנס א „שלעכטע-פרע־סע" דער לעצטער נומער פון פוילישן צוויי וואכנשריפט „גלאס ספאלעטשני" פון 15-טן ה. מ. ברענגט א גרויסע בריוו פון ה' סאראקא וועגן ענטאייגענען נישט געזעצלעך איינקיך הונדערט מטר פלאץ ביי די איינוויגער פון דער סידערסקער גאס אויף דער וואלע.

ה' סאראקאס בריוו טראגט דעם שטארק אקצענטירטן נאמען:

„Oburzająca Samowola Burmistrza"

אזן ענטהאלט אזעלכע זאצן וואס לויטן אין דער יידישער איבערזעצונג ווי: „די אויפזיכט'ס מאכט אזן אפילו די מלוכה מאכט דארף נעמען די בירגער אין שוץ אזן אפהיטן זיי פון אונגענע־נעמלעכקייטן". „צו קען מען אויף אזא אופן טיראניזירן בירגער?"

זיכער וועט דער ה' וואלאווסקי רע־אגירן אויף דעם ארטיקל, אבער דאס אינטערעסאנט איז, וואס דער ה' ביר־גערמייסטער האט זיין קורצן קאמף מיט דער היגער פרעסע פערשפילט.

מען מוז מודה זיין, אז אין די ערש־טע צייטן פון זיין אמטירן האט ער געהאט נישט — קיין שלעכטע פרעסע, אבער דער ה' בירגערמייסטער האט זיך צו שטיינג באגאנגען מיט די היגע רעדאקטאר אזן ווייער איינפלוס צופיל אונטערגעשאצט. דאס נישט לאדן די פרעסע אין די שטאט-ראט זיצונגען האט צוגעבריינגט דערצו, אז יעדער באריכט פון א זיצונג פון שטאט-ראט דערציילט בלויז די נעגאטיווע זייט פון ה' בירגערמייסטערס טעטיקייט, דאקענן די גוטע זייט ווערט פארשווייגן, דאס נישט איינגארדענען פון צייט צו צייט קיין פרעסע קאנפערענצן אזן אינפארמירן דער עפנטלעכקייט וועגן די ארבעטן פון דער שטאט פארוואלטונג האט בריי־טע געפנט די צייטונג'ס שפאלטן פאר אלערארט מאגיסטראט פליאקטקס, דאס איינגארירן די פרעסע ביים רעקלאמירן די פילמען האט אויך זיך נישט גינסטיק זיך אפגערוין אויף דער קינא קאסע. מיט איין וואָרט ווער עס זייט וויינט, שניידט - שטורעם...

ביאלע אין ציפעריז

דער ביאלער פאוויאט פארנעמט א שטח פון 2.100 קוו. קמ., ציילט 124.000 איינוווינער, איז צוטיילט אויף 22 טע־ריטאריאלע זעלבסט פארוואלטונגען 21 דארפישע גמינעס אזן 3 שטעט. פאליציי פאסטנס זענען דא 14 אזן פאליציאנטן 70, 65 פאליציאנטן, 4 אויס־שפיר־, 1 אפיצער. דער ביאלער פאוויאט איז אין הינזיכט פון זיכערקייט א צווייטן שטע־לנדער.

אין ביאלער פאוויאט זענען רעגיסט־רירט 500 גזעזלשאפטלעכע קעמפערלעך (איינסין) ד. ה.: ארגאניזאציעס, געזעל־שאפטן, פעראיינען, פילאנטראפישע אינסטיטוציעס, קולטורעלע געזעלשאפטן א. אנדערע. אין נאכגאן יאר 1937 האט מען ענטדעקט זעקס פאלן פון געפערן צו דער קאמוניסטישער ארגאניזאציע.

ויעקורטירט

שוין א לענגערע פאר מאנאטן, אז דער בירגערמייסטער האט אפגעזאגט אויסצוצאלן דעם וויצע בירג. די פענסיע ווי דער צייט, הען יענעד איז געווען אויף אזלונג אזן קראנק. דער עניין איז געקומען אין טיימיק ארויס אזן דער סיימיק האט פארארדנט ביז דעם 25 טן ה. מ. די סומע ה' אבראמאוויטש אויס־צאלן.

ה' וואלאווסקי האט דערצו נישט מסכים געווען אזן פערקלאגט די רעצי־זיע אין וואיעווודשאפט.

פרעזעס וואלעווסקי פערלאזט זיין אמט

דער פון אלעמען געהאכטעטער פרע־זעס פון היגן קרייז געריכט ה' מאקסי־מיליאן וואלעווסקי פערלאזט איינגיכן זיין אמט (וואָרשיגלעך פון 15-טן ק.מ.) אזן ווערט רעזיגנירן אין קוטנא. אלס פרעזעס פון היגן קרייז געריכט קומט פון וואָרשא א ריכטער

אונזער ליבער טאכטער, שוועסטער אזן שוועגערין שרה (אין נוי יארק) צו די תנאים פון איר ליבן זון יודל מיט פרל. מרים א האַרציקן מזל טוב אזן פיל נחת

כבוד ר. ווייגשטיין
מלכה, שמעון בלאנקלעדער אזן פאמיליע

דעם ה' אברהם האפמאן צו זיין התונה מיט פרל. קיילע כראשטשיצקא ווינטשט

מ ז ל ט ו ב

שרה אזן נחמן זובערמאן

צו דער חתונה פון קיילע כראשטשיצקא מיט ה' אברהם האפמאן

אונזערע האַרציקסטע ווינטשן

ביילע, בלומה, שיינדל

יאנקעלע!

צו דיין אָפפאר נאך אמעריקע א גליק־לעכע רייזע — זיי צופריידן אין דיין נייער היים

טעמע, פעלע, הערשל, יעקב

נישט גענומען צו קענטניש

די פלענארע זיצונג פון ווינטער הילף קאמיטעט דעם 23.2 האט נישט גענומען צו קענטניש די רעזיגנאציע פון די ה'ה לוסטיגמאן אזן מיאדעק. גענווערט וועלן מיר שרייבן אין קומענדן נומער.

היינט מיטוואך „ŚWIATOWID" „אאונגוסט דער שטארקער" א פילם

פון פוליש-דייטשישע „צוזאמענארבעט"

א מיניסטעריאלע פייערלע־שער פראבע

דינסטאג 10 אונט איז קיין ביאלע געקומען א מיניסטעריאלע קאנטראל קאמיסיע פאר פייערלעשער ענינים, וועלכע האט גלייך אלליין אלארמירט די ביאלער פייערלעשער דורך פייפן אין דער סירענע.

אין פערלויף פון זעקס (6) מינוט האט זיך די סטראזש געשטעלט צוזאמען מיט אלע מכשירים אין שטאטישן סקווער ווו מען האט פערלייגט גומענע שלייכן אין דער מאס פון איינינע הונדערט מטר אזן אנגעהויבן לעשן די שרפה אין בנין פון מאגיסטראט.

די קאמיסיע איז פון דער אלארם־פרובע אין פון שנעלקייט פון די היגע פייערלעשער געווען זעער צופרידן.

אינטערעסאנט איז, אז פון די אנגע־קומענע 11 פייערלעשער זענען 9 גע־ווען יידן.

פערקלנערט איינקיקע פענ־סיעס פון די גמינע פונק־ציאנארן

די בודזשעט קאמיסיע פון קהלה האט אפגעהאלטן איינקיקע זיצונגען אין באַ־טראכט די איינצלגע פאויצזעס פון קה־לה בי בודזשעט אויפן יאר 1938.

די קאמיסיע האט פערקלענערט די פענסיעס פון צוויי שוחטים ה"ה יוד ריבינשטיין ווי אויך פון מנקר דוד גרינ־שטיין. גלייכצייטיק האט די בודזשעט קאמיסיע א דאנק פראטעקציע פון א סילעווער הסיד א פארוואלטונגס מיט־גליד פון דער קהלה איין פונקציאנאר, אן אומנויטיקן, פארגרעסערט די פענסיע מיט 10 זל. א חודש.

די לעטע דעציזיע איז ביים ראט אין דארט וועלן זיכער קיין ווינקל פראטעקציעס שוין נישט ווירקן.

צו איז ה' איסר לוסטיגמאן א בטוח אויף הונדערט זל.?

א געוויסער נוטבאדערטיקער האט אנגעגעבן שוין דריי מאל אין גמילות חסד אויף א הלואה פון הונדערט זלאָ־טעס, געבנדיק ווי עס שיינט אונז — אין אלעמען אין שטאט — די בעסטע זשירע, נצמליך פון ה' איסר לוסטיגמאן אבער פאר די נקמה וזכנדע אביונים פון גמילות חסד איז דאס נישט קיין גוטע זשירע. ווייזט אויס, אז די האלץ־טוחרים פון ג"ח זענען בעסערע בטוחים פון ה' איסר לוסטיגמאן.

PROSZKI dla DOROSŁYCH
„GWIAZDKA"
stosuje się przy:
BÓLACH GŁOWY
grypie, kataże.
zn. fabr.
lab. farm. A. Kozłowskiego.

„TĘCZA"

ט דעמאנסטרירט היינט אזן ווייטער

„פארט ארטור"

אין פפעציעלן פראגראם פון פרייטאג פון 10 ביז 12 ביינאכט

„יידל מיטן פידל"

שבת אין די נ.מ. שעהן יידל מיטן פידל

מאנטיק

„די דאמע פון פארטרעט"

דאנערשטיק דעם 3 טן מערץ

„די גרעפן וו לאדינאוו"

מיט מארלענא דיטרין.

Redaktor wydawca: Chaim D. Miodek
Druk. „Express" Biała-Podlaska Piłsudskiego 6